

Zoran Pilić

DRAGA PRAZNINO

Dnevničarenje
(1. 8. 2021. – 11. 8. 2024.)

disput

Zagreb, 2026.

*Dnevnik proizlazi iz života,
ali nije život, nego konstrukcija, literatura...*

Divna Zečević, *Život kao voda hlapi.*

Izbor iz dnevnika 1961-2006.

2021.

1. kolovoza 2021., nedjelja

Posljednji je dan plivačkog programa na Olimpijskim igrama u Tokiju. Na rasporedu je i finale na 1500 metara slobodnim stilom. Sjećam se Vladimira Saljnikova i našeg Slovenca Boruta Petriča koji su se kasnih sedamdesetih i ranih osamdesetih obračunavali u toj maratonskoj disciplini.

Tonči Stipanović osvaja srebro u jedrenju (laser). Ženski troskok obilježila je Venezuelka Yulimar Rojas koja je doletjela na 15,67 m, čime je srušila više od četvrt stoljeća star rekord Inese Kravec. Nedostatak gledatelja i maske koje vrijedni japanski volonteri stalno dijele naokolo izazivaju laganu jezu podsjećajući nas na pandemiju koja će uskoro proslaviti svoj drugi mutantski rođendan.

Poslije ne znam ni sam koliko godina iznova sam pogledao *Divlje jagode*. U svojim autobiografskim knjigama Bergman je bez zadržke pisao o svojoj obitelji, o ocu kojega je mrzio i djeci koja su imala razloga mrziti njega. Na različite načine i u različitim oblicima, i jednako nesmiljeno, u mnogim svojim filmovima bavio se odnosima u obitelji, odnosima između supružnika i ljubavnika, roditelja i djece itd. Obitelj je i utočište i pakao. I sve ima svoj vijek trajanja.

2. kolovoza 2021., ponedjeljak

Dnevnički zapis Divne Zečević na dan mog rođenja:

Po kiši – selim iz Domagojeve na Jabukovac 33. Stvari su pokisle, kutije se raspale u mokrom kamionu i knjige se nakvasile. (...) U tri sata – dopušteno mi je da skuham samo čaj. Premorena od prethodnih dana spremanja stana, čišćenja i pakovanja – pijem čaj i plačem.

Rekao bih, gotovo tipična zagrebačka slika. Kiša, podstanarske sobe i muka podstanarskog života. Divna je na Jabukovcu ostala svega par dana i otišla dalje, glavom bez obzira.

Danas je i u Tokiju bio prolom oblaka.

3. kolovoza 2021., utorak

S groba D.-inog tate netko je ukrao cvjetni aranžman koji su ona i njezina mama složile dan prije. Čuli smo svi kako s grobova, novih grobova zatrpanih vijencima, spodobе uzimaju cvijeće pa ga iznova prodaju. Čuli smo o tim pljačkašima cvijeća i vijenaca koji pod okriljem mraka bauljaju po grobljima i rutinski brste sve na što naiđu. Čuli smo i na koje načine trgovci cvijećem dolaze do štandova na najboljim mjestima – na samom ulazu u groblja. Čuli smo sve to, ali nismo nikada razmišljali o tome – jer to je, kao i mnogo toga drugoga, naprosto tako.

Druga priča dana iz Dubrave je Tin Srbić – dečko iz Dubrave koji je osvojio srebro na preči u Tokiju. Ispred njega je bio samo onaj mladi Japanac Hashimoto, nepobjedivi *wunderkind* koji je vjerojatno odrastao u manje zajebanom kvartu i manje derutnim gimnastičkim dvoranama. Ali, odakle ja znam – samo nagađam.

Oko ponoći, nakon što smo odgledali i posljednju epizodu prve sezone *Dirty Johna* (druga me ne zanima), D. u kuhinji prelistava vijesti na mobitelu i kaže: “Evo, u Dubra-

vi masovna tučnjava BBB-a i navijača Legije.” Slike huligana kako marširaju ulicama naoružani letvama i palicama i nisu neka vijest. Sve smo to već vidjeli u ovih tridesetak godina. Takozvani navijački folklor, plemenski rituali.

4. kolovoza 2021., srijeda

Zagreb je, kao i uvijek u ovo doba godine, avetinjski prazan. Grad duhova i rijetkih, slučajnih prolaznika. Tip tetura pločnikom, pri hodu se oslanja na zidove zgrada, u ruci vrećica sa stvarima, šezdeset i koja godina iza njega. Poražen je pijanstvom koje ga je očigledno zaskočilo nesprenog i sad se mora ovako mučno, kao da je na Igmanskom maršu, probijati naprijed, a ljudi ga zaobilaze. Stjecajem tko zna kakvih okolnosti upropastio si je dan, koji je možda i prije toga bio upropašten. Ali još nije gotovo – put do doma nekako će svladati, a onda neka su mu svi bogovi na pomoći.

Za razliku od njega, šutljivog lika koji se ubije možda nekoliko puta godišnje, puno je naporniji onaj tip druželjubivog, a zapravo agresivnog svakodnevnog cugera – takvog sam nekidan vidio na terasi jednog kvartovskog lokala, tip koji se uhvati nekog i onda glasno raspreda o nečemu, onda ga taj nezainteresirani sugovornik u jednom trenutku napusti, a on se uhvati konobara pa nastavi njemu jednako glasno pričati svoju nepovezanu priču i to obično traje sve dok ga ne izbace ili dok ne zagužva s nekim bilo tu u lokalu ili na putu do doma, koji je uvijek dug, pun iznenađenja i neočekivanih obrata.

I ne trudeći se slušati ga, čuo sam kao i svi ostali gosti kako priča o svojim dogodovštinama s mora, a odlazak ljeti na more – njemu je bitan. Ovog ljeta, eto, morao je ostati u gradu i premda je to sebi uspio racionalno objasniti, ipak taj neodlazak na Jadran doživljava kao poraz. Negdje ga to ždere, a to što te ždere i što u normalnim okolnostima rutinski držiš pod kontrolom u pijanstvu ispliva na površinu.

Tek što je prošlo sedam, buka s gradilišta sjedinjuje se s bukom triju kamiona koji dostavljaju robu u Spar. D. se probudi, psuje im nešto ispod glasa. Prijetim joj da će završiti u dnevniku. Završit ću ja u ludnici, kaže i pokrije se plahtom preko glave. Alternativa je živjeti usred šume, u nekakvoj kolibi, a za takvo što nemamo ni živaca ni hrabrosti.

5. kolovoza 2021., četvrtak

Na terasi Tvornice mučki me napao tigrasti komarac. Znam da je tigrasti, vidio sam ga na svoje oči. Iskočio mi je golem plik na zapešću lijeve ruke. I još dva manja, na svakom laktu po jedan.

Pretpostavljam da ću umrijeti. To je komarac s Nila, a s njima nema zajebancije. D. mi daje Synopen, ne vjeruje da ću skončati, a ako mislim da hoću – neka idem na hitnu. To ne mogu. Tko još zbog uboda komarca ide na hitnu!? Poslao sam i sestri, preko WhatsAppa, fotografiju plika. Ni ona ne vjeruje da će to završiti odlaskom u vječna lovišta.

Stari pisac, lik iz jednog od Vila-Matasovih romana, odlučio je da više neće napisati ni jednu knjigu do kraja života i žali zbog svih koje je objavio. Sve bi ih, da može, povukao. Ja svoje ne bih, ali da mogu – u svakoj od njih učinio bih veće ili manje promjene. Ponešto izbacio i ponešto dodao. Mislim da se na rukopisu mora raditi pet do deset godina, ali meni je to nezamislivo. Ne mogu tolike puste godine živjeti s jednom pričom, jednim rukopisom.

Na Svjetskom šahovskom kupu Poljak Duda u finalu je pobijedio Karjakina. Još veći podvig priredio je u polufinalu pobjedom nad velikim Magnusom Carlsenom.

6. kolovoza 2021., petak

Naslovnica sa stolnim nogometom srpskog izdanja knjige Helmuta Dubiela *Niko nije oslobođen istorije* dobro je pogo-

đena. Igrači stolnog nogometa isto su što i lutke na koncu ili likovi iz *Muppet Showa*. Knjigu sam preporučio Damiru – znam da bi ga tema zanimala – moja poruka s fotografijom naslovnice zatekla ga je u Dubrovniku. Ide u SAD na dva mjeseca, Ana je trudna – rodit će za otprilike dva tjedna.

Divim se njegovoj (njihovoj) hrabrosti. On će uskoro navršiti 52, nije šala dobiti dijete u drugom poluvremenu životne utakmice. U svakom slučaju, Luna će na drugom kraju svijeta dobiti sestru. Vjerujem da će dijete imati dobar život – mala Pilić-Janevski ni sama ne bi odabrala zanimljivije roditelje.

Odgledali smo prve tri epizode HBO-ove sedmodijelne serije *Mare iz Easttowna*. Kate Winslet, ako se ne varam, prvi put u karijeri glumi i baku. Ne zato što je u međuvremenu ostarjela, jer nije – vrijeme ne ostavlja traga na njoj – baka je silom prilika, taj Easttown gradić je u kojem djeca rađaju djecu. Sumorna je to provincija, caruje beznađe, a iz tog depresivnog malog pakla kao i uvijek i svugdje izrasta korov mržnje i nasilja. Kate suvereno nosi seriju na svojim plećima, srećom, preostale su još četiri epizode – premalo vremena da se priča temeljito uništi.

7. kolovoza 2021., subota

U posljednjoj, ili možda preposljednjoj, epizodi mlada Siobhan pita majku što misli o odlasku na Berkeley. Mare kaže *mislím da je to dobro* ili *mislím da trebaš otići* – što je i očekivano. Bilo bi suludo odgovarati dijete od takvog nauma. Možda je samo mogla dodati – idi i ne vraćaj se više, nikad. Cijela serija ionako šalje upravo takvu poruku: da, provincija sigurno ima svog šarma, ali ako joj se prepustiš – pojest će te. Provincija, svaka, američka, hrvatska, bilo koja, nosi previše otrova u sebi. Prije ili poslije slomit će te i srezati na primjerenu veličinu. Ljudi to u jednom trenutku osjete i odlaze u velike gra-

dove. Naravno, nitko ih ondje neće dočekati raširenih ruku niti će ih šopati kremšnitama, ali opet – ima prostora i, što je najbolje (iako izgleda strašno), većinu ljudi nije briga za tebe.

U provinciji svatko brine svačiju brigu, to je gotovo savršen stroj za lijepljenje etiketa i u krajnjoj liniji – za svodenje svakog pojedinca na onu mjeru koja je u provinciji točno zadana i davno ustanovljena.

Odgledao sam posljednjih dvadesetak kilometara ženskog maratona na OI-u. Zbog prevelike vlage koja vlada u Tokiju ta strašna disciplina prebačena je u Sapporo. Maratonske utrke fasciniraju me od malih nogu, divim se svakoj osobi, ženi ili muškarcu, koja se izloži takvim nadljudskim naporima i uspije pretrčati cijelu dionicu. Divim se i onima koji se slome i odustanu, kao što je jučer, samo dva kilometra prije cilja, odustala jedna atletičarka – željela je nastaviti, ali tijelo je otkazalo poslušnost. Kada sam davnih dana pisao priču *Maratonac*, koja je zapravo priča o samoubojstvu jednog mladog čovjeka, maratonsku utrku zamislio sam kao krajnju suprotnost smrti i samouništenju.

Pobijedila je Kenijka Peres Jepchirchir, djevojka koja je svaki put kada bi prolazila pokraj stolova s vodom i vrećicama leda uzimala vodu i led za sebe, ali i za druge natjecateljice, one koje su veći dio utrke trčale s njom u vodećoj skupini. Trčalo je njih šest ili sedam jedna do druge, a onda se skupina počela osipati. Jepchirchir je na koncu ostala sama i prva stigla na cilj, dočekujući redom svoje supatnice, heroine. Maratonci su ljudi od čelika.

8. kolovoza 2021., nedjelja

Herman J. Mankiewicz, brat Josepha L. Mankiewicza, poznao je Hollywood, barem ja imam takav dojam, bolje nego što je Hollywood poznao samoga sebe. Uvijek mu je